

Burgers betrekken in Voorschoten

Voorstel van de werkgroep Burger Betrekken voor het betrekken van burgers bij beleidsvorming en –uitvoering, het democratisch proces en de politiek in Voorschoten.

De werkgroep Burger Betrekken is begin 2015 ingesteld. Het idee van de werkgroep kwam van de raadsvoorzitter, kort na de verkiezingen, met als achterliggende gedachte dat de gemeente meer taken heeft gekregen en het daarom des te belangrijker is om burgers goed te betrekken bij beleidsvorming en – uitvoering. In januari 2015 heeft de raad in een heisessie stilgestaan bij de vraag hoe burgers beter betrokken kunnen worden bij besluitvorming. Daaruit kwam onder andere naar voren dat het belangrijk is om burgers te betrekken bij het geven van invulling aan de 'B' van beeldvorming uit het 'BOB'-model voor de vergadersystematiek (beeldvorming, oordeelsvorming, besluitvorming). In de hieronder onder genoemde voorstellen van de werkgroep wordt hieraan uitwerking gegeven. Bijvoorbeeld door de voorgestelde planning van het raadsspreekuur, dat eerder in de besluitvormingscyclus plaatsvindt of door het organiseren van themabijeenkomsten. De werkgroep kiest er niet voor om het vergaderschema te wijzigen. Hiermee kiest de werkgroep er dus voor om de invulling van de beeldvorming buiten het vergadermodel te houden. Daarnaast wordt er ook op andere wijze invulling gegeven aan mogelijkheden om burgers meer bij het lokaal bestuur te betrekken.

Wat wordt verstaan onder het betrekken van burgers?

Het betrekken van burgers betekent niet alleen dat zij betrokken worden bij de besluitvorming over belangrijke onderwerpen, maar houdt ook in het goed informeren, het actief opzoeken van burgers en gelegenheid bieden voor het geven van meningen in raadsbreed verband. In onderstaand schema worden een 6-tal vormen van burgers betrekken opgesomd, die in dit voorstel verder worden uitgewerkt.

Onderdeel	Vraag
1. Burgerparticipatie bij beleidsvorming en - uitvoering	Hoe kun je burgers betrekken bij het formuleren en uitvoeren van beleid?
2. Wat leeft er?	Hoe kun je als raad het beste sonderen wat er in de samenleving speelt?
3. Spreekrecht	Hoe kun je burgers gelegenheid geven hun mening te uiten over reeds voorgesteld beleid?
4. Burgers interesseren voor de politiek	Hoe kan de raad burgers interesseren in de politiek?
5. Burgerinitiatief	Hoe kun je als raad burgers stimuleren om tot burgerinitiatieven te komen?
6. Algemene informatievoorziening	Hoe kan de gemeenteraad burgers zo transparant mogelijk informeren?

Overigens hecht de werkgroep eraan om het betrekken van burgers te laten verworden tot een bij onszelf horende geïnternaliseerde werkwijze. Dus iets wat eigenlijk vanzelfsprekend is en onderdeel is van onze cultuur van omgaan met burgers. Voor alle voorstellen die we doen, is dit de primaire voorwaarde. De werkgroep begrijpt wel dat dit niet vanzelf gaat door het hier op te schrijven. Aan het eind van dit stuk doen we een voorstel voor de borging van de veranderende cultuur en werkwijze

1. Burgerparticipatie

Wat is burgerparticipatie?

Burgerparticipatie is het betrekken van inwoners, ondernemers, instellingen en organisaties bij de totstandkoming van beleid en plannen van de gemeente. Daarbij gaan we uit van een wederzijdse gedachtewisseling in een zo vroeg mogelijk stadium. Een duidelijk verschil dus met inspraak, waarbij burgers in een laat stadium, nog de gelegenheid krijgen om een mening kenbaar te maken, voordat een definitief besluit wordt genomen. Bij burgerparticipatie wordt door het

gemeentebestuur vooraf en per onderwerp vastgesteld op welk moment burgers betrokken worden en welke invloed zij daarbij zullen hebben, variërend van informeren tot aan meebeslissen. Burgerparticipatie komt niet in de plaats van inspraak als inspraak wettelijk verplicht is. Het kan wel aanvullend daarop worden toegepast.

Waarom burgerparticipatie?

Burgerparticipatie is geen doel op zich maar een middel om de burger intensiever te betrekken bij de totstandkoming en uitvoering van gemeentelijk beleid. Dat gebeurt vanuit de visie dat het de taak is van gemeentebestuur om het algemeen belang te behartigen. Door samen te werken, kan beter worden aangesloten op en draagvlak worden gecreëerd voor dit algemeen belang. Burgers betrekken leidt tot betrokken burgers, die ook verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf en hun omgeving. De kwaliteit van en het draagvlak voor gemeentelijk beleid wordt verhoogd en een positieve impuls wordt gegeven aan de relatie tussen burgers en bestuur.

Bereidheid en competenties van burgers

Om burgers goed te kunnen betrekken in besluitvormingstrajecten, is het van belang dat zij zich interesseren voor wat er gebeurt in het gemeentehuis. De interesse van de burger is bepalend voor succes of falen voor de totstandkoming van beleid met toepassing van participatie. Participatie vraagt veel tijd, moeite en inspanning van de kant van alle partijen. Meedoen is nooit verplicht en de uitkomst is niet voorspelbaar. Deelnemers kunnen zijn: individuele belangstellenden, georganiseerde belangstellenden, wijkteams, ondernemers, maatschappelijke instellingen/organisaties en door het college of raad ingestelde adviesorganen/adviesraden.

De ombudsman heeft in 2009 een onderzoeksrapport uitgebracht met 10 spelregels voor behoorlijke omgang met burgerparticipatie, zie bijlage 1.

Eindrapportage en vragenboom burgerparticipatie Voorschoten 2008

Op 15 mei 2008 heeft de raad een eindrapportage van de projectgroep burgerparticipatie 'Visie op succesvolle burgerparticipatie' vastgesteld met een daarbij behorende vragenboom burgerparticipatie zie bijlagen 2 en 3. Doelstellingen van de eindrapportage en vragenboom waren een betere kwaliteit van besluitvorming, groter draagvlak voor besluiten en meer begrip voor de werking van het openbaar bestuur en de politiek. De bedoeling was dat burgerparticipatie geïntegreerd raakte in ieder beleidsproces zodat de rapportage geen dode letter zou zijn, maar daadwerkelijk uitvoering wordt gegeven aan de doelstelling van burgerparticipatie. Er is toen tevens aan het college opgedragen om ervoor te zorgen dat het gedachtengoed burgerparticipatie goed zou indalen in de organisatie. Helaas heeft dit besluit niet de gewenste uitwerking gehad. Pas sinds de laatste tijd is er weer meer aandacht voor het betrekken van burgers ontstaan. Dat neemt niet weg dat de eindrapportage en vragenboom uit 2008 nog steeds bruikbaar en toepasbaar zijn.

Wijziging inspraakverordening en samenspraak Voorschoten 2015

De raad heeft in het raadsvoorstel 'Wijziging inspraakverordening en samenspraak', dat vastgesteld is in de raad van 2 april 2015, de kaders aangegeven voor de manier waarop zij burgers wil betrekken bij besluitvorming.

In essentie gaat het om het volgende: De gemeente wil de burgers van Voorschoten meer en vroegtijdig gaan betrekken bij belangrijke onderwerpen die de burgers in de gemeente Voorschoten aangaan. Het is in het belang van zowel het college, de raad en burgers om meer samen op te gaan trekken in de besluitvorming bij belangrijke onderwerpen. Het past ook goed in het huidige tijdsbestek, waarin participatie van burgers in de samenleving belangrijker en meer gewaardeerd wordt. En het komt ten goede aan meer gelijkwaardigheid tussen burgers en de overheid.

Voorstel

Zoals eerder aangegeven, heeft de raad in het voorjaar van 2015 een besluit genomen over samenspraak en inspraak. Daarover hoeft nu niet opnieuw een besluit te worden genomen. De werkgroep vindt het wel van groot belang dat burgerparticipatie een vast onderdeel wordt van het gemeentelijke beleidsproces en van de invulling en uitvoering van projecten; dat dit plaatsvindt volgens een duidelijke methodiek, op basis waarvan voor zowel gemeentebestuur als voor de burgers op structurele en heldere wijze een afweging plaatsvindt hoe, op welk moment, volgens welke procedure en met welke invloed de burgers bij het beleidsproces en bij de uitvoering van dat beleid, (projecten en uitvoeringsplannen) worden betrokken. De werkgroep stelt voor dat hiervoor de in 2008 door de raad vastgestelde vragenboom burgerparticipatie wordt gebruikt.

Participatie kan plaatsvinden in verschillende fasen van het beleidsproces: bij de totstandkoming, uitvoering of evaluatie van beleid. De inbreng van de burger kan daardoor diverse vormen aannemen. Niet alle onderwerpen lenen zich voor een aanpak met participatie. In deze nota staan algemene richtlijnen op basis waarvan de gemeente maatwerk wil bieden.

In algemene zin is burgerparticipatie goed toepasbaar in de volgende situaties:

- Met het onderwerp zijn grote belangen van burgers gemoeid
- Het onderwerp ligt maatschappelijk gevoelig
- Het onderwerp speelt zich in de directe leefomgeving van burgers af
- Het onderwerp is niet (wettelijk) 'dichtgetimmerd', maar laat ruimte voor meerdere uitwerkingsrichtingen en creativiteit van participanten.

De ervaring leert dat de betrokkenheid van burgers groot is bij zaken die hun directe leefomgeving betreffen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de herinrichting van een straat of buurt wat betreft infrastructuur en openbaar groen. Ook bij grote projecten als een masterplan centrum of daarbinnen gelegen projecten, melden zich mensen die hun belangen zien geraakt. Als de beleidsruimte vooral bij de gemeente ligt, er nog voldoende opties zijn en het burgers direct raakt, dan is burgerparticipatie goed toepasbaar. Voorbeelden:

- Ruimtelijke thema's (Ruimtelijke plannen, inrichting en beheer openbare ruimte, bouwen, verkeer) zijn geschikt voor brede groepen omdat iedereen er mee te maken heeft.
- Thema's uit sociaal beleid (de 3 D's) zijn geschikt voor iedereen die er mee te maken kan krijgen. Afhankelijk van het specifieke onderwerp, wordt een specifieke doelgroep vastgesteld: op het terrein van werk en bijstand bijvoorbeeld: uitkeringsgerechtigden, werkzoekenden, etc. Ook is het mogelijk de participatie via belangenorganisaties of adviesraden te laten gebeuren.
- Bij beleid voor specifieke groepen zoals ondernemers kan participatie via belangenorganisaties en adviesraden plaatsvinden.

De rol van de burger (inwoners, organisaties, instellingen en bedrijven) staat uiteraard centraal bij burgerparticipatie. De inhoud van die rol en de mate van invloed varieert van "toehoorder, geconsulteerde, adviseur, samenwerkingspartner tot meebeslisser". Elke rol gaat gepaard met een bijpassende stijl van handelen door het bestuur: hoe meer invloed van de burger, hoe minder vrijheid van het bestuur om voorbij te gaan aan de inbreng van de burger.

De gemeenteraad respectievelijk het college van burgemeester en wethouders hebben een belangrijke rol bij burgerparticipatie. Zij beslissen met welke invloed en de wijze waarop de burger in het beleidsproces wordt betrokken.

Per onderwerp wordt vooraf door het bestuur beslist of en zo ja welke ruimte er wordt geboden voor burgerparticipatie. Zowel college en raad kunnen hiervoor op basis van de termijnagenda voorstellen doen.

Ook nemen zij het uiteindelijke besluit, rekening houdend met de inbreng van de burger en het algemeen belang. De ambtelijke organisatie adviseert over toepassing van burgerparticipatie en geeft dat na besluitvorming concreet vorm.

Hierbij wordt de vragenboom burgerparticipatie toegepast, ook al wordt in sommige gevallen alleen gebruik gemaakt van de eerste trede, te weten informeren. Voor alle betrokkenen moet duidelijk zijn wat het gemeentelijke participatiebeleid inhoudt: voor raad, college, ambtenaren van de gemeente, de inwoners, specifieke doelgroepen, bedrijven, instellingen en organisaties.

2. Wat leeft er?

Hoe kun je als raad sonderen wat er leeft in de samenleving en wat inwoners belangrijk vinden?

Hoe kom je als raad in contact met inwoners, ook met degenen die minder mondig zijn en niet uit zichzelf naar de raadszaal komen om hun mening te geven?

Door actief burgers op te zoeken, in georganiseerde vorm, kun je als raad duidelijk maken dat je er voor de burgers bent en kun je als raad invulling geven aan je volksvertegenwoordigende rol.

Voorstel

Wijkbezoeken: Om het regelmatige contact met de gehele Voorschotense bevolking te vergroten, en goed op de hoogte te zijn van wat er leeft, stelt de werkgroep voor met een vertegenwoordiging van de raad de wijken te bezoeken, daarbij aan te sluiten bij de wijkbezoeken van het college, met

de mogelijkheid zelf mee te denken over de inhoud ervan. Het op deze manier organiseren van de wijkbezoeken is het meest efficiënt.

Werkbezoeken: De commissie stelt daarnaast voor werkbezoeken af te leggen aan de voor de desbetreffende commissie relevante instellingen. In het kader van de 3D's gebeurt dit nu al. De werkbezoeken worden door de griffie in samenwerking met betreffende beleidsmedewerkers georganiseerd. De leden van de commissie M&S ervaren ze als zeer nuttig. Voorstel is om dergelijke bezoeken nu ook in kader van de commissies WRG en BB te gaan organiseren. Het gezamenlijk bezoeken van organisaties en instellingen is praktisch voor de ontvangende partij, omdat in een keer vertegenwoordigers van alle partijen (en het college) te gast zijn.

Themabijeenkomsten: De werkgroep stelt voor om bij belangrijke onderwerpen die grotere groepen burgers direct aangaan, themabijeenkomsten te organiseren. Daarbij is het goed om er ook zorg voor te dragen dat mensen die minder mondig zijn of zich minder vertegenwoordigd voelen, bereikt worden. De wijze waarop dit georganiseerd wordt, zal een kwestie van maatwerk zijn. Daarbij bestaat ook de mogelijkheid om naar de burger toe, dus in de wijk, een bijeenkomst te organiseren.

Bij de wijkbezoeken die het college organiseert, kunnen raadsleden naar believen aansluiten. Voor de themabijeenkomsten en werkbezoeken wordt voorgesteld deze te maximeren tot een aantal van 4 per jaar. Gedurende het jaar zijn er immers al genoeg andere 'min of meer verplichte' regionale of lokaal georganiseerde bijeenkomsten. Voorkomen moet worden dat de hoeveelheid extra bijeenkomsten raadsleden teveel belast. Voorgesteld wordt om aan het begin van het jaar een planning te maken van de extra bijeenkomsten en daarbij afwisselend op avonden, einde van de middag of in het weekend in te plannen.

3. Spreekrecht

In het traject van burgerparticipatie bij beleidsvorming heeft vaak al samenspraak en inspraak plaatsgevonden. Om burgers toch aan tegen het einde van het proces nog een gelegenheid te geven hun mening kenbaar te maken, blijft het spreekrecht bestaan. In 2012 is het spreekrecht in de raadsvergadering afgeschaft. Het moment van de raadsvergadering leent zich niet voor spreekrecht. De meeste fracties hebben hun standpunt dan al bepaald en zullen dat niet snel meer wijzigen nadat iemand heeft ingesproken. Er is in de raad geen meerderheid voor het herinvoeren van spreekrecht in de raad. Spreekrecht moet dus eerder in de vergadercyclus plaatsvinden. Dat kan in de commissievergadering, zoals nu ook mogelijk is. Het spreekrecht is daar echter beperkt tot 3 minuten zonder dialoog met de commissie, omdat de ervaring leerde dat dit veel vergadertijd kan kosten. Zo is in 2012 het raadsspreekuur ontstaan, omdat er behoefte was bij insprekers om in gesprek te gaan met de commissie en bij de raad om meer vragen te kunnen stellen aan insprekers.

Momenteel vindt het raadsspreekuur plaats voorafgaand aan de commissies WRG en M&S om 19.00 uur. Uit een evaluatie uit 2013 blijkt dat insprekers het raadsspreekuur als positief ervaren, waarbij het belangrijk is insprekers te informeren over het te verwachten verloop van het spreekuur. In de raad was een kleine meerderheid positief. Het aanvangstijdstip wordt als ongelukkig ervaren. Daardoor kunnen sommige raadsleden niet aanwezig zijn en er zijn zorgen over het 'serieus nemen van de burger' door de verminderde aanwezigheid. Daarnaast ervaart men het als onprettig om niet het politieke standpunt te kunnen verkondigen en mist men de wethouders aan de tafel.

Er is in de raad geen meerderheid voor het handhaven van het raadsspreekuur, ook niet op een andere dag.

Voorstel

De werkgroep stelt voor om het spreekrecht in commissieverband te regelen in een gewijzigde vorm. Voor de invulling van het spreekrecht in de commissievergadering doet de werkgroep het voorstel om dit een 'uitgebreid' spreekrecht te laten zijn. Hierbij wordt er, net als in het raadsspreekuur, meer tijd genomen voor insprekers en blijft daarmee een gesprek of dialoog mogelijk. Daarnaast wordt er tegemoet gekomen aan de volgende zaken:

- Wethouders zijn aanwezig
- Partijen kunnen standpunten verkondigen (overigens zonder met elkaar in discussie te gaan.)
- Geen extra vergadering

Het is duidelijk dat uitgebreid spreekrecht meer tijd zal kosten dan als mensen maar 3 minuten kunnen inspreken. Er zal dus iets gedaan moeten worden aan de totale vergadertijd en/of het inperken van de spreektijd van de commissie zelf.

De werkgroep stelt voor om het uitgebreid spreekrecht in alle commissievergaderingen toe te passen. Voorgesteld wordt om de vergaderingen van de commissies Wonen, Ruimte en Groen en Mens & Samenleving een half uur eerder te laten beginnen, om 19.30 uur. Deze vergaderingen beginnen dan voortaan om 19.30 uur en er is in totaal 45 minuten beschikbaar voor sprekers. Om 20.15 uur vervolgt de vergadering, die om 23.00 uur eindigt. Hierbij leveren de fracties en het college een klein beetje spreektijd in. Als er geen of weinig sprekers zijn, eindigt de vergadering tussen 22.30 – 23.00 uur. Als er heel veel sprekers zijn, zal maatwerk worden toegepast om aanvangstijdstip en totale vergadertijd te bepalen.

De vergadering van de commissie Burger & Bestuur kan niet een half uur eerder beginnen omdat voorafgaand aan deze vergadering het presidium vergadert. Daarom blijft de aanvangstijd van de commissie B&B 20.00 uur. Indien nodig is hier dan ook 45 minuten beschikbaar voor sprekers. De ervaring leert dat de commissie B&B zeer weinig sprekers kent, en dat het daarom niet nodig is om op voorhand af te spreken dat de vergadering langer duurt of dat er minder spreektijd is. Bij (veel) sprekers zal gekeken worden naar de meest passende oplossing.

Er is nagedacht over het verlaten van de aanvangstijdstippen van de commissies WRG en M&S in het geval er geen sprekers zijn. Dit heeft echter een paar nadelen:

- De agenda wordt twee weken tevoren gepubliceerd, inclusief aanvangstijdstip. Onbekend is dan of er sprekers zijn.
- Sprekers kunnen zich tot kort voor de vergadering nog aanmelden (volgens huidige verordening). Zij moeten dan wel zeker weten hoe laat de vergadering begint om te voorkomen dat ze zich te vroeg of te laat melden. Aanvangstijdstip vernemen ze uit de eerdere communicatie en publicatie.
- Het kort voor de vergadering wijzigen van het aanvangstijdstip kan bij raadsleden, burgers en pers verwarring, afwezigheid of onbestede tijd veroorzaken.

Voorgesteld wordt om met vaste aanvangstijdstippen te werken.

Tot slot wordt mogelijk gemaakt dat over niet-geagendeerde onderwerpen kan worden ingesproken. Dit zorgt ervoor dat er ruimte blijft voor inwoners om initiatieven of andere actualiteiten aan de orde te stellen.

Door de gewijzigde invulling van het spreekrecht in de commissies, is er minder tijd over om presentaties voorafgaand aan de commissie te houden. Voorgesteld wordt om presentaties tot een minimum te beperken en daarnaast de volgende richtlijnen te hanteren:

- Presentaties over geagendeerde onderwerpen: vinden plaats bij behandeling onderwerp en duren max 10 minuten
- Presentaties over niet geagendeerde onderwerpen: vinden plaats aan het begin van de agenda en duren maximaal 5 minuten met 10 minuten voor vragen stellen.

Maatwerk blijft mogelijk en indien voldoende ruimte op de agenda kunnen presentaties ook meer tijd gebruiken.

4. Burgers interesseren voor de politiek

Naast het betrekken van burgers bij bestuurlijke besluitvorming, kan ook de interesse van burgers voor de politiek opgewekt worden. Dit zorgt voor een beter begrip van de werking van de gemeenteraad en het gemeentebestuur, maar zorgt er ook voor dat burgers zelf actief worden in de politiek.

Het instituut Prodemos organiseert diverse activiteiten om de interesse in het democratisch bestuur bij burgers op te wekken. Daarnaast bieden zij ondersteuning aan gemeenten bij het ontplooiën van diverse activiteiten om burgers met de politiek te verbinden. Voorbeelden daarvan zijn de kindergemeenteraad en de Dag van de Democratie.

Voorstel

Omdat het organiseren van activiteiten veel tijd en inspanning kost, stelt de werkgroep voor om in dit kader een tweetal activiteiten op te pakken:

- Gast van de raad: onderzoeken of er raadsleden zijn die het leuk vinden en gelegenheid hebben om gedurende bijv. een maand een gast mee te laten lopen en kennis te laten maken met het raadswerk.
- Politieke debatten op scholen: De werkgroep heeft de ervaring dat het betrekken van kinderen en jongeren bij de politiek heel leuk en nuttig is. Een aantal lagere- en middelbare scholen in Voorschoten en omliggende gemeenten (Leiden, Wassenaar) organiseren in verkiezingstijd politieke debatten. De werkgroep stelt voor dat de Voorschotense raad zich aanbiedt aan scholen die actief zijn op dit punt om deel te nemen aan deze debatten.

5. Burgerinitiatief

Er is in Voorschoten een bestaande verordening burgerinitiatief. Wanneer de politiek en het gemeentebestuur hun werk goed doen, worden signalen al vroegtijdig in de samenleving opgepikt en geagendeerd. Als dat niet gebeurt, kunnen burgers een burgerinitiatief indienen om een onderwerp op de raadsagenda te krijgen. Het burgerinitiatief kan gezien worden als een laatste 'redmiddel' om een onderwerp onder de aandacht van het college en de raad te brengen. De drempel van het aantal initiatiefgerechtigden is 100.

Voorstel

De werkgroep stelt voor meer bekendheid te geven aan de verordening burgerinitiatief in de gemeente, o.a. via de website van de gemeente. Daarnaast kunnen raads- en collegeleden, maar ook ambtenaren mensen wijzen op de verordening indien dit van toepassing is.

6. Informatievoorziening

Goede informatievoorziening is van groot belang voor het slagen van het betrekken van burgers bij de gemeentelijke politiek. Criteria voor goede informatievoorziening zijn:

- o De informatie moet volledig en up-to-date zijn.
- o Toegang tot informatie: het toegang hebben tot belangrijke stukken in besluitvormingstrajecten
- o De toegankelijkheid van de informatie voor jong en oud: zowel schriftelijk als digitaal.
- o Het tijdig publiceren van informatie: op tijd in het besluitvormingstraject, en niet achteraf.

De werkgroep hecht zeer aan het belang van informatievoorziening die aan bovenstaande criteria voldoet.

7. Borging

Zoals aan het begin van dit voorstel is opgemerkt is het belangrijk dat de voorgestelde wijzen van burgers betrekken ook daadwerkelijk uitgevoerd worden en een vanzelfsprekendheid worden in cultuur en werkwijze van de raad en organisatie. Daarvoor is het noodzakelijk dat gemonitord wordt of dit gebeurt. Voorgesteld wordt om een borgingswerkgroep van beperkte omvang (burgemeester en in ieder geval 2 raadsleden) samen te stellen die eens per kwartaal evalueert hoe het gaat en waar nodig aanbevelingen kan doen voor bijsturing. Deze groep zal worden ondersteund door de griffie. Daarbij zal ook de verbinding met de organisatie moeten worden gelegd.

Daarnaast wordt voorgesteld om voor het gemeentebestuur en ambtelijke organisatie een checklist op te stellen die gehanteerd kan worden zodat steeds wordt stilgestaan bij de mogelijkheden om burgers te betrekken, samen met de raad.

Samenvatting voorstellen

- Gebruiken van vragenboom burgerparticipatie 2008 bij beleidsontwikkeling
- Aansluiten bij wijkbezoeken van het college.
- Werkbezoeken afleggen en themabijeenkomsten organiseren, maximaal 4x per jaar.
- Een uitgebreid spreekrecht in de commissies invoeren
- Onderzoeken of er interesse is om "gast van de raad" te organiseren.
- Meedoen aan politieke debatten op scholen rond verkiezingstijd.
- Meer bekendheid geven aan burgerinitiatief.
- Borging van gemaakte afspraken door werkgroep en checklist.

Bijlage 1

Spelregels voor burgerparticipatie

De Nationale Ombudsman heeft in 2009 een onderzoeksrapport uitgebracht, waarin hij vanuit het perspectief van de burger en ervaringen van gemeenten komt tot "tien spelregels voor behoorlijke omgang met burgerparticipatie".

Deze spelregels worden in deze nota overgenomen.

Heldere keuzen voorafgaand aan het proces

1. De gemeente motiveert of en zo ja hoe ze burgers betreft bij beleids-en besluitvorming. Criteria daarbij zijn bijv.: heeft het invloed op de leefomgeving en is er ruimte voor participatie. Deze motivering maakt de gemeente desgevraagd kenbaar.
2. De gemeente maakt participatie een vast onderdeel van het politieke en bestuurlijke besluitvormingstraject.
3. De gemeente gaat zeer terughoudend om met de mogelijkheid participatie te beperken vanwege het algemeen belang. Kiest de gemeente er toch voor burgerparticipatie te beperken, dan moet ze deze keuze motiveren.
4. De gemeente bepaalt, voordat het participatietraject van start gaat, welke rol de burger krijgt:
 - ✓ Zelf organiseren
 - ✓ Meebeslissen
 - ✓ Coproduceren
 - ✓ Adviseren
 - ✓ Raadplegen
 - ✓ Informeren¹
5. De gemeente zorgt voor een zorgvuldig vormgegeven participatieproces. Dit betekent dat de gemeente expliciet maakt:
 - o welk onderwerp ter discussie staat;
 - o wie ze bij de beleids-/besluitvorming betreft, dus wie de belanghebbenden zijn;
 - o op welke wijze ze het participatieproces inricht, zo mogelijk in overleg met de belanghebbenden;
 - o op welke wijze ze de burger het best kan bereiken, bijvoorbeeld per brief, via de media, in een bijeenkomst of huisbezoek. Voor welke wijze ze kiest is mede afhankelijk van de rol die de burger heeft gekregen in het participatieproces.

Constructieve houding tijdens het proces

6. De gemeente is oprecht geïnteresseerd in hetgeen burgers naar voren brengen en laat dat merken in woord en daad. Van burgers mag een constructieve bijdrage worden verwacht.
7. De gemeente weegt de inbreng van burgers mee in de uiteindelijke beslissing en maakt dat zichtbaar.
8. De gemeente levert extra inspanning om alle belanghebbenden actief te betrekken, dus ook degenen die zich niet meteen in eerste instantie zelf aanmelden.

Informatieverstrekking en communicatie

9. De gemeente informeert de burger tijdig en volledig over het onderwerp van participatie, hun rol en de manier waarop het participatieproces vorm krijgt.

De gemeente informeert burgers gedurende het participatietraject regelmatig over wat er gebeurt met hun inbreng. De inbreng van burgers wordt schriftelijk vastgelegd. De gemeente informeert burgers ook over lang stilliggen, uitstel of wijziging van voornemens of plannen van de gemeente. De gemeente motiveert haar besluit, waarbij ze aandacht besteedt aan de door burgers naar voren gebrachte (tegen)argumenten.

¹ Onderdeel van de Participatieladder